

41 - o/e

**GŁÓWNY INSPEKTOR
OCHRONY ROŚLIN I NASIENICTWA**

Andrzej Chodkowski

SAiK.0901.1.2022.4

Warszawa, 19 07.2022 r.

Pan
Bartłomiej Wasilewski
Wojewódzki Inspektor
Ochrony Roślin i Nasiennictwa
w Olsztynie

Wystąpienie pokontrolne

po kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Olsztynie przeprowadzonej w dniach 27 – 28 kwietnia 2022 r. przez pracowników Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa: Aleksandra Jasińskiego - głównego specjalistę oraz Wiesława Cieślaka – głównego specjalistę.

Temat i zakres kontroli:

- I. Działania Wojewódzkiego Inspektora w celu zapobiegania konfliktom interesów w związku z wykonywaniem obowiązków przez pracowników WIORiN. Stan na dzień rozpoczęcia kontroli.
- II. Przekazywanie informacji i ustaleń przekazywanych przez Głównego Inspektora (rok 2021)

Ustalenia kontroli i ocena skontrolowanej działalności.

Podstawę ustaleń stanowiły: wyjaśnienia składane przez p. Bartłomieja Wasilewskiego – Wojewódzkiego Inspektora i p. Artura Jaroszewicza - samodzielnego pracownika ds. kadr oraz udostępniona kontrolującą dokumentacja: zarządzenia wewnętrzne wraz z załącznikami, opinie prawne oraz dokumentacja szkoleń pracowniczych.

1. Polityka zapobiegania konfliktom interesów.

W dniu 13 maja 2020 r. Wojewódzki Inspektor Zarządzeniem Nr 9/2020 wprowadził do stosowania w Urzędzie dokument o nazwie „Polityka przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, konfliktom interesu i innym nadużyciom w WIORiN w Olsztynie” (dalej: Polityka). W tym samym dniu dokument został przekazany pocztą elektroniczną kierownikom działów i oddziałów oraz pracownikom na stanowiskach samodzielnych. Do zapoznania się z zawartymi w Polityce regulacjami i potwierdzenia tego w formie pisemnej zobowiązani zostali wszyscy pracownicy WIORiN. Dokument zawiera:

- definicje podstawowych pojęć (w tym rzeczywistego, pozornego i potencjalnego konfliktu interesów i innych nadużyć),

- opis zasad komunikacji i zachowań w kontaktach z klientami i podmiotami współpracującymi,
- opis sposobu realizacji Polityki – między innymi poprzez: przyjęcie i stosowanie przez pracowników Kodeksu Etyki, przegląd i bieżące monitorowanie zidentyfikowanych ryzyk przez kierowników komórek organizacyjnych i pracowników na stanowiskach samodzielnych, prowadzenie szkoleń i kampanii informacyjnych, zakaz przyjmowania jakichkolwiek prezentów w związku z wykonywanymi czynnościami, udział w kursach i szkoleniach organizowanych przez CBA i Departament Służby Cywilnej,
- wykaz obszarów szczególnie podatnych na wystąpienie nadużyć, między innymi postępowania kontrolne, wykonywanie odpłatnych badań, rekrutacja),
- opis zalecanego postępowania w przypadku uzyskania informacji lub bycia świadkiem zdarzenia/działania o charakterze korupcyjnym lub nieetycznym (zgłaszanie ich do rejestru stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 9/2020,
- opis działań podejmowanych w celu ochrony osoby zgłaszającej.

2. Działania Wojewódzkiego Inspektora w zakresie przestrzegania zasad etyki w służbie cywilnej

a) Zarządzeniem Nr 8/2020 z dnia 8.04.2020 r. Wojewódzki Inspektor wprowadził do stosowania dokument pod nazwą „Kodeks Etyki pracowników WIORiN w Olsztynie, stanowiący załącznik do zarządzenia. W Kodeksie określone zostały standardy postępowania pracowników WIORiN w Olsztynie związanego z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych, a także z kształtowaniem ich postaw poza godzinami pracy oraz stosowania takich zasad służby cywilnej jak: godne zachowanie, lojalność, neutralność polityczna, bezstronność i rzetelność.

Zarządzeniem tym Wojewódzki Inspektor zobowiązał wszystkich pracowników do zapoznania się z Kodeksem Etyki i złożenia stosownego oświadczenia o tym fakcie do komórki kadrowej. Wzór oświadczenia załączony został do Zarządzenia,

b) delegowanie pracowników do udziału w warsztatach szkoleniowych nt.: „Etyka, przeciwdziałanie korupcji i konfliktom interesu” zorganizowanym przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie. W ramach warsztatów poruszone były trzy bloki tematyczne, które przeprowadzone zostały w dniach:

- 19.09.2019 r. – Nieetyczne zachowania i propozycje jako wstęp do nadużyć i korupcji - udział wzięło dwóch pracowników WI,
- 11.10.2019 r. – Bezstronność, bezinteresowność, konflikt interesów – udział wziął jeden pracownik WI,
- 7.11.2019 r. – Dodatkowe zatrudnienie i zajęcia zarobkowe – udział wziął jeden pracownik

c) na podstawie § 6 pkt 7 Polityki przeciwdziałania zagrożeniom korupcyjnym, konfliktom interesu i innym nadużyciom w WIORiN w Olsztynie, wszyscy pracownicy Wojewódzkiego Inspektoratu zobowiązani zostali do samodoskonalenia i poświadczania odbytych szkoleń poprzez złożenie w dziale kadr stosownych certyfikatów. W dziale kadr znajduje się pełna dokumentacja z odbytych szkoleń e-learningowych organizowanych przez KPRM i CBA w zakresie:

- etyki – dla osób nie zajmujących wyższych stanowisk w służbie cywilnej,
- etyki – dla osób podejmujących po raz pierwszy pracę w służbie cywilnej,
- korupcji w administracji publicznej i jej przeciwdziałaniu

Świadectwa potwierdzające odbycie jednego z ww. kursów złożone zostały przez pracowników w komórce kadrowej. 45 osób uczyniło to w roku 2020, 24 osoby w roku 2021 oraz 120 osób w roku 2022 (stan na dzień kontroli).

3. Dodatkowe czynności zarobkowe pracowników WIORiN.

Stanowisko Wojewódzkiego Inspektora w kwestii podejmowania przez pracowników dodatkowych czynności zarobkowych określone zostało w piśmie skierowanym do załogi w dniu 8 czerwca 2017, nawiązującym do ustaleń z narady z Głównym Inspektorem mającej miejsce w dniach 27-28 kwietnia 2017 r. Powołując się na nie, Wojewódzki Inspektor zakazał pracownikom uczestniczenia w komisjach egzaminacyjnych na szkoleniach z zakresu środków ochrony roślin i jednocześnie wyraził zgodę na udział w tych szkoleniach w charakterze wykładowców, stawiając przy tym trzy warunki:

- dodatkowe zajęcia mogą być podejmowane w czasie wolnym od pracy,
- nieobecność w pracy wywołana wykładami na szkoleniach nie może powodować dezorganizacji pracy oddziału,

- każda nieobecność w godzinach pracy oddziału wymaga złożenia wniosku o urlop.

Przed przekazaniem ww. pisma pracownikom, Wojewódzki Inspektor zwrócił się do radcy prawnego dra A. Zaczka o opinię prawną w sprawie podejmowania „dodatkowego zatrudnienia” przez pracowników korpusu służby cywilnej. W obszernej notatce prawnik zwrócił uwagę, że wobec braku definicji tego pojęcia należy posiłkować się piśmiennictwem, a tam jest ono rozumiane jako świadczenie pracy u innego pracodawcy na podstawie stosunku pracy. Powyższa wykładnia znalazła potwierdzenie w stanowisku wyrażonym przez Departament Służby Cywilnej KPRM.

Po przyjęciu „Polityki (...)” Wojewódzki Inspektor ponownie wystąpił do rady prawnego z zapytaniem, czy jego opinia z roku 2017 jest aktualna w związku z wprowadzonymi regulacjami. Po uzyskaniu potwierdzenia, że opinia nie uległa zmianie, Wojewódzki Inspektor poinformował pracowników o aktualności zasad opisanych w piśmie z 8 czerwca 2017 r. i jednocześnie przypomniał, jakich zasad należy przestrzegać przy podejmowaniu dodatkowych czynności zarobkowych bez zgody kierownika Urzędu (pismo z 18 września 2020 r).

W piśmie skierowanym do Głównego Inspektora (24 września 2020 r.) Wojewódzki Inspektor poinformował, że inspektorzy zatrudnieni w WIORiN Olsztyn prowadzą szkolenia organizowane przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Zakład Doskonalenia Zawodowego oraz Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Szkolenia, w których biorą udział pracownicy WIORiN nie są kontrolowane przez nich samych, ani przez innych pracowników z danego oddziału.

4. Wymiennność zadań w oddziałach WIORiN.

Wymiennność zadań w obrębie oddziałów terenowych wprowadzona jest wszędzie tam, gdzie pozwala na to obsada kadrowa oddziału, tak w wymiarze liczby pracowników jak i ich specjalizacji. Pomoc międzyoddziałowa stosowana jest tylko wtedy, gdy oddział nie dysponuje w danej chwili własnym specjalistą, lub gdy okoliczności sprawy wskazują na potrzebę wykonania zadania/kontroli przez inspektora „z zewnątrz”. W rocznych planach pracy oddziałów nie ma natomiast zapisanych zadań do wykonania na terenie nadzorowanym przez inny oddział (na zasadzie planowej wymiany między oddziałami).

5. Przekazywanie informacji i ustaleń podjętych na naradach Głównego Inspektora z Wojewódzkimi Inspektorami oraz w innej formie.

W okresie objętym niniejszą kontrolą narady organizowane przez Głównego Inspektora odbywały się czterokrotnie. Zadaniem Wojewódzkich Inspektorów było poinformowanie pracowników o podjętych na naradach ustaleniach z omówieniem, a w razie potrzeby również rozwinięciem, poruszanych zagadnień.

Narada z Głównym Inspektorem w dniu 28.01.2021r. (w trybie zdalnym).

Po otrzymaniu protokołu z ww. narady, został on przekazany elektronicznie do wiadomości jednostek organizacyjnych WIORiN. W dniu 15.02.2021 r. miało miejsce spotkanie kierownictwa WIORiN z pracownikami. Dzięki wykorzystaniu platformy internetowej mogli w nim wziąć udział nie tylko kierownicy działów i oddziałów ale również pozostali pracownicy, którzy nie wykonywali w tym czasie obowiązków w terenie. Również protokół z tego spotkania został przekazany do wiadomości wszystkich pracowników

W ustępie 2 protokołu odnotowano, że pani Mariola Osińska-Zduniuk- Z-ca Wojewódzkiego Inspektora, przekazała informację z narady z Głównym Inspektorem. Do protokołu z narady dołączona została notatka informująca o tematyce omawianej na naradzie w dniu 28.01.2021 dotyczącej kierunków działania PIORiN na 2021 r. Wyszczególniono w niej następujące zagadnienia poruszane przez Głównego Inspektora:

- czynniki zewnętrzne wpływające na kierunki działania Inspekcji,
- generalne kierunki działania jako odpowiedź na czynniki zewnętrzne,
- Inspekcja jako organizacja otwarta na otoczenie i ucząca się,
- informowanie społeczeństwa oraz zapewnienie uczestnictwa „interesariuszy” w planowaniu i wykonywaniu zadań Inspekcji.

W omawianej notatce brak jest odniesienia do ustaleń z narady zapisanych w 10 punktach protokołu, dotyczących między innymi zwiększenia nadzoru nad wystawianiem świadectw fitosanitarnych do Wielkiej Brytanii oraz przypomnienia przedsiębiorcom o zasadach prowadzenia importu materiału siewnego z państw trzecich z podkreśleniem ostatnich zmian dotyczących Ukrainy.

Narada z Głównym Inspektorem w dniu 27.04.2021r. (w trybie zdalnym).

Po otrzymaniu i przekazaniu pracownikom WIORiN protokołu z ww. narady, kierownictwo Wojewódzkiego Inspektoratu zostało przekazane elektronicznie do wiadomości. Protokół z dnia 25.05.2021 r. jest dokumentem potwierdzającym spotkanie kierownictwa WIORiN z pracownikami, na którym omawiane była tematyka poruszona na naradzie z Głównym Inspektorem. Spotkanie odbyło się w trybie zdalnym.

Pani Mariola Osińska-Zduniuk omówiła najważniejsze zagadnienia poruszane na naradzie z Głównym Inspektorem w dniu 27.04.2021r:

- podsumowanie pracy Inspekcji w roku 2020 z podkreśleniem, że mimo pandemii zadania wykonane zostały satysfakcjonująco,
- zalecenie Głównego Inspektora aby w 2021 r skupić się na realizacji zadań priorytetowych
- należy liczyć się w najbliższym czasie z oczekiwaniami pod adresem Inspekcji, by zapewnić większe bezpieczeństwo produktów roślinnych, m.in. poprzez zagwarantowanie zrównoważonej produkcji żywności, w tym znaczącego ograniczenia stosowania pestycydów.

W protokole brak jest zapisów poświęconych omówieniu podjętych na naradzie ustaleń. Może to świadczyć, że uczestnicy spotkania nie zgłaszali potrzeby dyskusji na ten temat.

Narada z Głównym Inspektorem w dniach 30.06 – 01.07.2021r. (Zamość).

Po tej naradzie, poświęconej przede wszystkim bieżącym zagadnieniom w obszarze funkcjonowania PIORiN. Wojewódzki Inspektor nie zorganizował, w żadnej formie, spotkania w celu przedstawienia i omówienia ustaleń narady. W piśmie z dnia 18.10.2021 skierowanym do Głównego Inspektora motywował to: brakiem sali konferencyjnej (remont) na spotkania z kierownikami oddziałów, zwiększoną absencją pracowników w okresie urlopowym oraz utrzymującym się wciąż zagrożeniem pandemią Covid 19. Jednocześnie złożył zapewnienie, że w okresie letnim wizytował wiele oddziałów terenowych i korzystając z okazji przekazywał informacje o przebiegu i ustaleniach narady z Głównym Inspektorem. Sam protokół z narady wpłynął do WIORiN w dniu 19.07.2021 i następnego dnia został przesłany do działów i oddziałów pocztą elektroniczną wraz z załącznikami.

Narada z Głównym Inspektorem w dniach 20-21.10.2021 r. (Sulisław)

Narada poświęcona była przede wszystkim bieżącym zagadnieniom w obszarze funkcjonowania PIORiN. W protokole z narady przesłanym do wojewódzkich inspektoratów są zapisane podjęte ustalenia (10 punktów) dotyczące zarówno spraw merytorycznych (np. zwiększenie staranności przy certyfikacji przesyłek drewna na eksport, zalecenie wzmoczenia nadzoru nad pracą akredytowanych kwalifikatorów materiału siewnego, wdrożenie procedur przyjmowania i rozpatrywania zgłoszeń dotyczących naruszenia przepisów prawa) jak i spraw organizacyjno-pracowniczych (zwiększenie częstotliwości spotkań kierownictwa WIORiN, wypracowanie i przekazanie do GIORiN informacji o sposobie i kryteriach przyznawania pracownikom podwyżek i dodatków motywacyjnych).

Protokół z narady przekazany został pracownikom bezzwłocznie po otrzymaniu, natomiast spotkanie z pracownikami miało miejsce dopiero w dniu 16.12.2021 r. W protokole z tego spotkania nie ma wzmianki o bardziej szczegółowym omówieniu ustaleń z narady z Głównym Inspektorem

5.5

Kontrolujący sprawdzili sposób postępowania w przypadku zaleceń lub innych ważnych informacji przekazywanych przez Głównego Inspektora w drodze bieżącej korespondencji.

Losowo wybrane zostały następujące pisma Głównego Inspektora:

- a) BORiN.502.6.2021 z dnia 13 maja 2021 r. – harmonogram pobrań prób do badań na pozostałości środków ochrony roślin

Pismo zostało bezzwłocznie przesłane e-mailem do oddziałów w celu ustalenia kto i z jakich arealów ma możliwość pobrania prób z upraw danego gatunku. Po zebraniu informacji zadania wyznaczone w harmonogramie zostały rozdzielone pomiędzy oddziały. Pismo informujące zostało rozesłane (do realizacji) z datą 31 maja 2021 r.

- b) BN.610.10.2021.1 z dnia 25 października 2021 r. w sprawie oceny zdrowotności sadzeniaków ziemniaka.

Pismo zostało przekazane do działów i oddziałów pocztą elektroniczną bezzwłocznie po wpłynięciu do WIORiN.

- c) BNFiWM.030.1.2021 z dnia 31 grudnia 2021 r. przekazujące do stosowania „Wieloletni program kontroli występowania agrofagów ustalony dla Polski na lata 2021 -2027” wraz ze

szczegółowymi wytycznymi odnośnie działań kontrolnych w ramach tego programu zaplanowanych na rok 2022.

Treść pismo wraz z dodatkowymi wskazówkami została przekazana oddziałom terenowym i granicznym przez kierownika Działu Nadzoru Fitosanitarnego w dniu 19 stycznia 2022 r.

6 dni później tj. 25 stycznia br. oddziały otrzymały, również pocztą elektroniczną, prezentację przygotowaną przez BNFiWM, poświęconą szkoleniom dla DNF w sprawie realizacji programu, a 27 stycznia br. oddziałom przesłano wzór tabeli i instrukcję do raportowania działań.

Ocena.

Kontrolujący nie wnoszą uwag do działań Wojewódzkiego Inspektora w zakresie przeciwdziałania konfliktom interesów i zjawiskom korupcyjnym. W WIORiN wprowadzone zostały procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia ww. zjawiskami i przeciwdziałania im. Pracownicy potwierdzili zapoznanie się z obowiązującymi w urzędzie regulacjami, których zapisy są przejrzyste i wzajemnie spójne.

Zastrzeżeń kontrolujących nie budzi również sposób przekazywania jednostkom terenowych WIORiN informacji i zaleceń zawartych w bieżącej korespondencji Głównego Inspektora. Dokumenty są przekazywane pocztą elektroniczną bez zbędnej zwłoki.

W protokołach ze spotkań kierownictwa WIORiN z pracownikami po cyklicznych naradach z Głównym Inspektorem brakuje natomiast informacji o omówieniu w trakcie tych spotkań podjętych ustaleń czy też otrzymanych materiałów (prezentacji). Protokoły z narad z Głównym Inspektorem są co prawda przekazywane bezzwłocznie do oddziałów, ale należy pamiętać, że sformułowane w nich zapisy dotyczące wiążących ustaleń mają niekiedy, siłą rzeczy, charakter bardzo ogólny, punktowy. Powyższa uwaga dotyczy również informacji zawartych w załączonych do protokołów prezentacjach. W ocenie kontrolujących, spotkania kierownictwa WIORiN z pracownikami są odpowiednią okazją do bardziej szczegółowego omówienia informacji zawartych w protokołach z narad i załącznikach, czy to przez Wojewódzkiego Inspektora, czy też przez kierowników działów merytorycznych.

W związku z powyższym zalecam wykorzystywanie cyklicznych spotkań kierownictwa WIORiN z pracownikami, nie tylko do „suchego” przekazania informacji i ustaleń otrzymywanych od Głównego Inspektora, ale również do bardziej szczegółowego ich omawiania i odnotowywania tego faktu w protokołach z narad.

